

Regionaalarengukomisjon

2021/2179(INI)

25.4.2022

ARVAMUS

Esitaja: regionaalarengukomisjon

Saaja: tööhõive- ja sotsiaalkomisjon

ELi sotsiaalmajanduse tegevuskava kohta
(2021/2179(INI))

Arvamuse koostaja: Niyazi Kizilyürek

PA_NonLeg

ETTEPANEKUD

Regionaalarengukomisjon palub vastutaval tööhõive- ja sotsiaalkomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. rõhutab ligikaudu 2,8 miljoni sotsiaal- ja solidaarmajanduse ettevõtte tähtsust ELis, mis annavad tööd rohkem kui 13,6 miljonile inimesele; rõhutab nende panust ühtekuuluvusse, sotsiaalabisse, kvaliteetsete töökohtade loomisse, ringmajandusse, võitluse vaesuse ja ebavõrdsuse vastu, majanduse elavdamisse, lastele ja eakatele kohandatud meetmete loomisse, aktiivsena vananemisse, ebasoodsas olukorras olevate inimeste, eriti puuetega inimeste integratsiooni, rändajate ja pagulaste ühiskonda kaasamisse, soolisse võrdõiguslikkusesse, tervise ja keskkonna parandamisse, elurikkusesse ja kliimamuutuste vastasesse võistlusesse; märgib, et sotsiaalmajanduse keskne panus tööhõive määra suurendamisse ning vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ohus olevate inimeste arvu vähendamisse peaks aitama rakendada Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtteid ning saavutada selle 2030. aasta peamised eesmärgid;
2. rõhutab, et tööstusökosüsteemidest kahjustas COVID-19 pandeemia rängalt sotsiaal- ja lähiteenuste majandust; märgib, et kriisi algusest peale on paljud sotsiaalmajanduse üksused olnud eesliinil, tootes muu hulgas näomaske, toetades digitaalset veebipõhist haridussüsteemi, aidates kõige haavatavamaid inimesi ja osutades lähedusabi kohalikele kogukondadele; rõhutab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli sotsiaalmajanduse edendamisel ning sotsiaalse ja majandusliku ebavõrdsuse vähendamisel, et rahuldada kogukonna vajadusi, arvestades eelkõige COVID-19 kahjulikku mõju ettevõtetele ja kogu ühiskonnale; rõhutab, et paljud kohalikud väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad osutasid esmatähtsaid teenuseid piirkondades, kus ametiasutustel ei olnud optimaalselt toimivat sotsiaalhoolekande taristut; rõhutab, et sotsiaalmajanduse arendamisel tuleb sotsiaalmajanduslike ettevõtete ja organisatsioonide potentsiaali täielikult ära kasutada, et tagada majanduse tõhus taastumine, toetada ettevõtlust ja luua kvaliteetseid töökohti kõigis ELi piirkondades; nõuab, et komisjon uuriks COVID-19 mõju sotsiaalmajandussektorile, et suurendada selle vastupanuvõimet ja reageerimissuutlikkust, eelkõige sarnaste kriiside korral tulevikus;
3. väljendab heameelt komisjoni sotsiaalmajanduse tegevuskava üle; toetab komisjoni ettepanekut võtta 2023. aastal vastu konkreetne nõukogu soovitus, mille peamine eesmärk oleks poliitika- ja õigusraamistike parem kohandamine sotsiaalmajanduse üksuste vajadustega; on veendunud, et sotsiaalmajanduse jõupingutused peaksid olema kooskõlas rohe- ja digipöörde jätkuva toetamisega; rõhutab vajadust kaasata sellesse raamistikku ka ringmajandus ja toetab ettepanekuid, mille eesmärk on parandada sotsiaalseid raamtingimusi, eelkõige seoses maksude, riigihangete, riigiabi, ELi programmidele juurdepääsu ja avaliku sektori rahastamisega, konkreetsemalt ELi eelarvest ühtekuuluvuspoliitikale eraldatud vahenditega;
4. märgib eelkõige ühtekuuluvuspoliitika fondide, sealhulgas Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) ning Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) ja Ühtekuuluvusfondi kesksel rollil sotsiaalmajanduse projektide rahastamisel; tuleb meelde ESF+ erieesmärgi parandada kõigi töötajate, eelkõige noorte juurdepääsu tööturule ning edendada füüsilisest isikust

ettevõtjana tegutsemist ja sotsiaalmajandust; märgib lisaks ERFi/Ühtekuuluvusfondi konkreetset poliitikaeesmärki nr 4 – toetada sotsiaalsemat ja kaasavamalt Euroopat, suurendades tööturgude tõhusust ja kaasavust ning juurdepääsu kvaliteetsetele töökohtadele sotsiaalse taristu arendamise ja sotsiaalmajanduse edendamise kaudu;

5. rõhutab, et oluline on tagada tugev seos sotsiaalmajanduse ning haavatavate inimeste sotsiaalse ja kutsealase taasintegreerumise protsessi vahel; usub, et sellega seoses tuleks toetada ja võimaldada uute töökohtade loomist sotsiaalsetes ettevõtetes, eelkõige tööturul kõige ebasoodsamas olukorras olevatele inimestele; on samuti arvamisel, et taasintegreerumine ühiskonda ei tohiks piirduda tööhõivega seotud tööturumeetmetega, vaid peaks hõlmama ka tegevusi, mis ulatuvad tööturu aktiveerimisest kaugemale;
6. juhib tähelepanu sellele, et lisaks uute sotsiaalmajanduse üksuste loomisele on vaja tagada ka tingimused olemasolevate üksuste edasiseks arenguks ja kutseliseks muutmiseks; leiab, et sellega seoses on oluline muuta üksused majanduslikuks, st luua vahendid peamiselt sotsiaalvaldkonnas tegutsevate üksuste majandustegevuse ergutamiseks; on veendunud, et selline lähenemisviis muudab need üksused kestlikumaks ja suurendab võimalusi sujuvaks tegutsemiseks, kui nad lõpetavad avaliku sektori rahastamisprogrammidele toetumise;
7. on veendunud, et tegevuskava eesmärgiks peaks olema kõigi sotsiaalmajanduse töötajate õiguste tugevdamine, ühinemisvabaduse ja kollektiivlääbirääkimiste õiguse kaitsmine ning kõikide töötajate õiguste, inimväärsete töötingimuste, õiglase töötasu ja haavatavate isikute sotsiaalse kaasamise tagamine, nagu on nõutud Euroopa Liidu põhiõiguste hartas; tuletab samuti meelde, et sotsiaalmajanduse toetamisel on tähtsad ka avalikud teenused ning et liikmesriigid ja EL peavad investeerima oma haldussüsteemi ja avalikesse teenustesse;
8. rõhutab, et äärmiselt oluline on arendada sotsiaalmajandust sotsiaalteenuste valdkonnas; on arvamisel, et sellega seoses tuleks võtta meetmeid kahel viisil: arendades sotsiaalmajanduslike üksuste suutlikkust selliseid teenuseid osutada ning luues turu selliste vahendite abil, mis võimaldavad ja julgustavad kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi nende üksustega koostööd tegema; leiab, et sellega seoses on eriti oluline lisada selliste üksuste riigihankelepingutesse ka sotsiaalklauslid;
9. peab vajalikuks tagada sotsiaalmajanduse sihtotstarbeliseks toetamiseks eraldi süsteem, milles võetakse arvesse sektori eripärasid, kuna tavaks on kaasata sotsiaalmajandus üksnes traditsioonilistele ärimudelitele suunatud süsteemidesse, mis viib selle valdkonna marginaliseerumiseni ja osutub lõpuks ebatõhusaks;
10. rõhutab, kui oluline on tagada erinevaid rahalise toetuse võimalusi, sealhulgas nii tagasimakstavaid kui ka tagastamatuid vahendeid; juhib tähelepanu asjaolule, et selline paindlikkus olemasolevate vahendite suhtes vastab üksuste konkreetsetele vajadustele, mis võivad märkimisväärselt erineda, ja võimaldab neil seega tõhusamalt areneda;
11. rõhutab sotsiaalmajanduse tähtsust maaelu arengu ja selliste piirkondade jaoks, kus valitsevad rasked ja püsivad ebasoodsad looduslikud või demograafilised tingimused (nagu saared ja äärepoolseimad piirkonnad, piiriülesed ja mägiapiirkonnad), kohalike ressursside arendamise ja rahvastikukao vastu võitlemise katalüsaatorina, võttes samal ajal arvesse nende osalejate tähtsust sotsiaalmajanduse arendamisel maapiirkondades ja

äärealadel ning nende sidemeid linna- ja linnalähedaste piirkondadega, et luua kohalikul ja piirkondlikul tasandil rahastamise kaudu suurem sotsiaalne ühtekuuluvus; tunneb heameelt komisjoni teatises „ELi maapiirkondade arengu pikaajaline visioon“¹ esitatud meetmete üle ning kordab vajadust tegeleda probleemide ja võimalustega, edendades sotsiaalmajanduse ja sotsiaalsete ettevõtete innovatsioone ning aidates ühendada maapiirkondade ja äärealade ettevõtlusressursse, muu hulgas selleks, et toetada sotsiaalmajanduse sidusrühmi innovatsiooni, kvaliteetsete töökohtade loomise ja sotsiaalse kaasatuse valdkonnas;

12. tunneb heameelt, et paljudel kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel juba on ambitsioonikad strateegiad ja tegevuskavad sotsiaalmajanduse edendamiseks; tunnistab vajadust suurendada kohalikul ja piirkondlikul tasandil suutlikkust ning tegeleda piiriüleste sotsiaalmajanduse organisatsioonide erivajadustega, eriti maapiirkondades, äärealadel ja saartel; kutsub liikmesriike üles julgustama kõikides piirkondades sotsiaalmajanduse piirkondlike strateegiade väljatöötamist ja eraldama rahalisi vahendeid vastavalt kohalikul tasandil määratletud prioriteetidele; nõuab tungivalt, et komisjon avaldaks sotsiaalmajanduse olemasolevate õiguslike vormide mitmekesisust erinevates liikmesriikides kajastavad suunised, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused saaksid oma strateegiade ettevalmistamisel neile keskenduda;
13. kutsub komisjoni üles julgustama ja edendama elukestva õppe kursusi sotsiaal- ja solidaarsusmajanduses töötavatele inimestele, rõhutades muu hulgas sotsiaalmajanduse võimalikku olulist rolli digipöördes, eelkõige digikirjaoskuse edendamise kaudu; kutsub sellega seoses liikmesriike üles edendama projekte ja pakkuma suuremat toetust maapiirkondadele ja äärealadele; rõhutab, kui oluline on kõigil haridustasanditel edendada ettevõtlusalast haridust ja koolitust sotsiaalmajanduse eri vormide teemal, mis on Euroopa majandusliku ja sotsiaalse arengu peamine liikumapanev jõud;
14. rõhutab, et sotsiaalmajandus on viis, kuidas lahendada linnadega seotud probleeme, sealhulgas diskrimineerimise, vaesuse, ebavõrdsuse ja sotsiaalse tõrjutuse ohtu, kasutades alt üles lähenemisviisi; nõuab, et rahastus suunataks kohalikule tasandile, sealhulgas linnapiirkondadele;
15. tuletab meelde, et sooline palgalõhe ELis on 14,1 % ja umbes 24 % sellest on seotud naiste ülesindatusega suhteliselt madalapalgalistes sektorites, nagu hooldus, tervishoid ja haridus; juhib tähelepanu sellele, kuidas tasustamata hooldustöö mõjutab soolist palgalõhet; märgib, et kuigi naised täidavad sageli nii töö- kui ka hoolduskohustusi, osutavad 80 % kogu ELis pakutavast hooldusteenusest (tasustamata) mitteametlikud hooldajad, kellest 75 % on naised; on veendunud, et kui sotsiaalmajanduse organisatsioonidel on juurdepääs ELi rahastamisele, võib neil olla soolise võrdõiguse eest võitlemises juhtroll; palub komisjonil määratleda sotsiaalmajandusele selge roll tulevases Euroopa hooldusstrateegias;
16. on veendunud, et tegevuskavaga peaksid kaasnema mõjuhindamisvahendid; kutsub seetõttu komisjoni üles tugevdama oma sotsiaalmajanduspoliitika järelevalve- ja toetusmehhanisme, sealhulgas sooliselt eristatud statistiliste andmete kogumist; kutsub komisjoni üles tagama, et tegevuskava hõlmaks soolist võrdõiguslikkust ning et erilist tähelepanu pöörataks naiste juhitud sotsiaalmajanduse organisatsioonide edendamisele

¹ COM(2021)0345.

ja toetamisele õiglase ja kaasava juurdepääsuga rahastamise abil; märgib, et liikmesriigid peavad kooskõlas partnerluspõhimõttega seadma sihid ja eesmärgid ning korraldama konsultatsioone asjaomaste sotsiaalmajanduses osalejate ning kohalike ja piirkondlike omavalitsustega; rõhutab sotsiaalmajanduse osalus- ja demokraatlike põhimõtete tähtsust ning kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tugevdama sotsiaalmajanduse toetusprogrammides ja rahastamisvõimalustes osalemist võimaldavaid lähenemisviise;

17. kutsub komisjoni üles suurendama kodanike teadlikkust sotsiaalmajanduse tegevuskavast kampaniate ja teabeürituste kaudu; soovib komisjonil igal aastal valida Euroopa sotsiaalmajanduse pealinn osana kaasavast ja läbipaistvast protsessist, milles osalevad asjakohased Euroopa institutsioonid, s.o Euroopa Parlament, Regioonide Komitee ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee;
18. väljendab heameelt komisjoni kavatsuse üle luua uus ühtne ELi sotsiaalmajanduse portaali; nõuab tungivalt, et komisjon kuulutaks samaaegselt välja projektikonkursi Euroopa sotsiaalmajanduse kontaktpunktide loomiseks, et hõlbustada sotsiaalsete ettevõtete juurdepääsu ELi rahalistele vahenditele, edendada suutlikkuse suurendamise ja piirkondadevahelise koostöö tähtsust ning suurendada Ühtekuuluvusfondi toetatavate projektide nähtavust;
19. juhib tähelepanu asjaolule, et üldist grupierandi määrust² tuleb parandada viisil, mis võimaldab tõsta vähese tähtsusega abi künnist ja lihtsustada reegleid, mis on seotud sotsiaalsetele ettevõtetele antava abi, rahastamisvõimaluste, koolituse ja suutlikkuse suurendamisega; pooldab riigihankemenetluse põhjalikku läbivaatamist ning sellesse sotsiaalsete ja keskkonnaalaste tingimuste lisamist; usub paremasse juurdepääsu avaliku ja erasektori võimalustele, et vähendada praegust rahastamispuudujääki, ning kutsub komisjoni üles veelgi edendama rohelisi ja sotsiaalselt vastutustundlikke riigihankeid ELi avaliku sektori asutustes, kuna see on peamine vahend riigihangete läbipaistvuse suurendamiseks, korruptsiooni kaotamiseks, konkurentsi ja iga suurusega sotsiaalsete ettevõtete riigihangetes osalemise ning sotsiaalselt vastutustundlike äritavade edendamiseks; rõhutab lisaks, et sellisel riigihankemenetlusel on oluline roll riiklike taaste- ja vastupidavuskavade rakendamisel; nõuab tungivalt, et liikmesriigid suurendaksid oma hankemenetlustes sotsiaalklauslite kasutamist; rõhutab vajadust tagada, et riigihankeid ei sõlmitaks üksnes hinna alusel, rakendades sealhulgas nõuetekohaselt kehtivat direktiivi 2014/24/EL³ riigihangete kohta ja direktiivi 2014/25/EL⁴, milles käsitletakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste riigihankeid; kiidab heaks tegevuskava eesmärgi tugevdada komisjoni pingutusi teadlikkuse suurendamiseks selles küsimuses, edendada heade tavade vahetamist ning koolitada nii riigihangetega tegelevaid ametnikke kui ka sotsiaalmajanduse üksusi kasutama riigihanke- ja kontsessioonimenetlusi sotsiaalpoliitika eesmärkide saavutamiseks;
20. soovib laiendada Euroopa sotsiaalmajanduslike piirkondade võrgustiku ulatust, et tugevdada uusi piirkondlikke ja kohalikke partnerlussuhteid, eelkõige selleks, et edendada nendel territooriumitel digi- ja rohepöõret.

² ELT L 187, 26.6.2014, lk 1.

³ ELT L 94, 28.3.2014, lk 65.

⁴ ELT L 94, 28.3.2014, lk 243.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	21.4.2022
Lõpphääletuse tulemus	+: 36 -: 4 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Matteo Adinolfi, François Alfonsi, Pascal Arimont, Adrian-Dragoş Benea, Isabel Benjumea Benjumea, Tom Berendsen, Erik Bergkvist, Stéphane Bijoux, Rosanna Conte, Rosa D'Amato, Christian Doleschal, Raffaele Fitto, Chiara Gemma, Mircea-Gheorghe Hava, Krzysztof Hetman, Ondřej Knotek, Elżbieta Kruk, Joachim Kuhs, Nora Mebarek, Martina Michels, Alin Mituța, Dan-Ștefan Motreanu, Andželika Anna Możdżanowska, Niklas Nienab, Andrey Novakov, Younous Omarjee, Alessandro Panza, Tsvetelina Penkova, Caroline Roose, André Rougé, Susana Solís Pérez, Irène Tolleret, Valdemar Tomaševski
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Álvaro Amaro, Josianne Cutajar, Mónica Silvana González, Stelios Kympouropoulos, Jan Olbrycht, Bronis Ropè, Yana Toom

NIMELINE LÖPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

36	+
ECR	Raffaele Fitto, Elżbieta Kruk, Andželika Anna Mozdżanowska, Valdemar Tomaševski
ID	André Rougé
NI	Chiara Gemma
PPE	Álvaro Amaro, Pascal Arimont, Isabel Benjumea Benjumea, Tom Berendsen, Christian Doleschal, Mircea-Gheorghe Hava, Krzysztof Hetman, Stelios Kypourouopoulos, Dan-Ştefan Motreanu, Andrey Novakov, Jan Olbrycht
Renew	Stéphane Bijoux, Ondřej Knotek, Alin Mituţa, Susana Solís Pérez, Irène Tolleret, Yana Toom
S&D	Adrian-Dragoş Benea, Erik Bergkvist, Josianne Cutajar, Mónica Silvana González, Nora Mebarek, Tsvetelina Penkova
The Left	Martina Michels, Younous Omarjee
Verts/ALE	François Alfonsi, Rosa D'Amato, Niklas Nienä, Caroline Roose, Bronis Ropé

4	-
ID	Matteo Adinolfi, Rosanna Conte, Joachim Kuhs, Alessandro Panza

0	0

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu